

intressepolitiskt program



HRFs vision

HRFs vision är ett samhälle där alla hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet. Ett samhälle där våra mänskliga rättigheter respekteras, och där vi kan förverkliga oss själva utan att hindras av okunskap, otillgänglighet eller brist på vård, stöd och hjälpmedel.

Inledning

Hörselskadades Riksförbund (HRF) är hörselskadades egen intresseorganisation. En organisation för alla med olika grad av hörselnedsättning och/eller tinnitus, Menières sjukdom och ljudöverkänslighet, samt föräldrar och andra anhöriga.

Utifrån en helhetssyn på hörselskadades skiftande behov i ett livsperspektiv hävdar vi alla hörselskadades rätt till fungerande kommunikation och delaktighet. Vi stärker enskilda individer och visar vägen till hörselskadekompetens. Vi gör också hörselskadades röst hörd i samhällsdebatten, sprider kunskap och upplyser om såväl missförhållanden som möjligheter. Vi talar om hur det är – och hur det borde vara. Vi vill få människor att förstå hur det är att vara hörselskadad och vad som behövs för att vi ska få ett samhälle där vi kan vara delaktiga, precis som andra medborgare.

Hörselskadade är i dag en ofta förbisedd grupp. Inom nästan alla områden i samhället – vård, skola, arbetsliv, kultur och demokratiska processer – åsidosätts vi, i större eller mindre omfattning. Det här beror framför allt på en utbredd brist på kunskap om och vilja att förbättra våra villkor. Fördomar och bristande respekt för hörselskadades behov leder alltför ofta till ett utanförskap som i förlängningen innebär ett hot mot vår demokrati.

HRFs intressepolitiska arbete syftar till att ändra på detta. Genom att lyfta fram behov, brister, konsekvenser och lösningar skapar vi förutsättningar för förändringar som är till nytta för både individ och samhälle.

Ytterst handlar vårt intressepolitiska arbete om att värna hörselskadades mänskliga rättigheter. Dessa rättigheter tydliggörs bland annat i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning – en konvention som Sverige har tillträtt och som lägger fast samhällets ansvar för att förverkliga rättigheterna och att inkludera personer med funktionsnedsättning i frågor som berör dem.

Detta intressepolitiska program beskriver HRFs långsiktiga mål inom åtta områden som vi anser vara särskilt viktiga för att uppnå full delaktighet och jämlikhet för alla hörselskadade. Programmet utgör en grund för våra prioriteringar och ställningstaganden, och är ett vägledande dokument för alla nivåer inom organisationen.

1. Hörselvård

Hörselvård är en livsviktig förutsättning för att vi hörselskadade ska kunna forma en bra tillvaro. Med rätt insatser kan vi få fungerande kommunikation samt förutsättningar för att undvika ohälsa och utanförskap.

Oavsett om denna hörselvård utförs inom ramen för den offentliga hälso- och sjukvården eller i privat regi är det viktigt att de olika insatserna – medicinska, tekniska, psykosociala och pedagogiska – utgår från den enskildes individuella behov. Vilka behov en hörselskadad person har beror inte bara på diagnosen, utan också på vilken livssituation han eller hon befinner sig i.

HRF anser...

att alla hörselskadade ska få tillgång till de behandlingar, hjälpmedel och andra hörselvårdande insatser som de behöver för att få en fungerande vardag med hög livskvalitet.

att samhället ska tillhandahålla audiologisk habilitering och rehabilitering, inklusive hörapparater och hjälpmedel.

att all hörselvård ska vara baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet samt hålla erkänt hög kvalitet, oavsett om vårdinsatserna utförs inom ramen för den offentliga hälso- och sjukvården eller i privat regi.

att tillgången till hörselvård, inklusive hörapparater och hjälpmedel, inte får avgöras av den enskildes personliga ekonomi, ålder, kön eller andra sociala faktorer.

att anhöriga ska få information och möjlighet till vägledning samt, vid behov, kommunikativa insatser i samband med audiologisk habilitering och rehabilitering.

att samhället ska se till att hörselskadade, anhöriga och andra berörda får relevant och lätt åtkomlig information om möjligheter när det gäller hörselvård, hjälpmedel och andra resurser.

att det ska finnas allmän hörselscreening för alla åldersgrupper, för att möjliggöra tidig upptäckt av hörselskador.

2. Tillgänglighet

God tillgänglighet har avgörande betydelse för hörselskadades möjligheter att vara fullt delaktiga i samhället. Med rätt förutsättningar – god ljudmiljö, teknik som förstärker tal, visuell information, tolktjänst med mera – kan vi få en väl fungerande situation i arbetsliv, utbildning, samhällsdebatt, kulturliv, föreningsliv med mera.

Ändå är det mycket vanligt att tillgängligheten brister och att hörselskadade hamnar utanför i olika sammanhang. En av HRFs viktigaste uppgifter är därför att väcka opinion för och ställa krav på olika åtgärder som gör att hörselskadade kan kommunicera och ta del av information så obehindrat som möjligt.

HRF anser...

att hörselskadades behov ska beaktas och tillgodoses i alla lokaler avsedda för samtal och annan kommunikation, information och koncentration, till exempel skolor, arbetsplatser, samlingslokaler, restauranger, lokaler för kulturverksamhet och lokaler för vård och omsorg.

att ljudmiljön ska vara god, framför allt i lokaler för samvaro, kommunikation och koncentration.

att det ska vara bra hörbarhet och tillgång till fungerande kommunikationssystem för hörselskadade i alla lokaler och sammanhang där sådant behov finns.

att allt utbud på tv, webb, bio och i andra digitala medieformat ska vara textat om det förekommer tal och annan ljudbaserad information.

att all ljudbaserad information även ska presenteras visuellt, till exempel genom textdisplayer på färdmedel, på terminaler och i butiker.

att alla larm ska omfatta visuella signaler. På hotell och liknande ska även taktila larmsignaler finnas.

att konferenser och andra större möten med många åhörare ska vara simultantextade.

att samhället ska tillhandahålla skriv-, tecken som stöd- och tecken-språkstolkning av hög kvalitet för livets alla situationer, i en omfattning som tillgodoser efterfrågan.

3. Skola och utbildning

Att kunna uppfatta vad som sägs är en grundläggande förutsättning i all slags utbildning. Men hörselskadade i alla åldrar, både barn och vuxna, har ofta problem med just detta, på grund av bristande anpassningar. Många hörselskadade barn och ungdomar går i förskola och skola under förhållanden som gör att de inte kan vara fullt delaktiga i undervisning, samtal och lek, vilket kan få allvarliga konsekvenser för hela livet – för studier, arbete, personlig utveckling med mera. Även många vuxna hörselskadade har svårigheter i olika typer av utbildningar, vilket försämrar deras möjligheter till kompetensutveckling.

Oavsett pedagogisk verksamhet måste såväl den fysiska som den pedagogiska miljön vara utformad så att den tillgodoser hörselskadades olika behov, och gör det möjligt för oss att vara fullt delaktiga – på våra villkor.

HRF anser...

att hörselskadade elever ska få en utbildningssituation som tillgodoser den enskilde elevens kommunikationsbehov, när det gäller språk (svenska och/eller teckenspråk), hörteknik, pedagogik, ljudmiljö med mera. Utbildningen ska genomföras på ett sätt som skapar förutsättningar för full delaktighet.

att det ska finnas en skolorganisation för hörselskadade och döva, med språkprofilen "svenska och teckenspråk" samt andra anpassningar som skapar optimala förutsättningar för kommunikation och delaktighet. Skolorganisationen ska omfatta förskola, grundskola och gymnasieskola.

att det ska finnas en nationell samordnare med ansvar för att se till att hörselskadade och döva får väl fungerande skolgång med hög grad av delaktighet, oavsett skolform.

att det ska finnas regionala resurscentra som tar initiativ till och samordnar insatser för varje hörselskadad elev samt tillhandahåller kompetens inom det hörsel- och dövpedagogiska området till alla förskolor och skolor.

att alla lokaler för undervisning och skolverksamhet ska ha god hörbarhet.

att rektorer och andra utbildningsansvariga ska ha grundläggande kunskaper om hörbarhet och de ljudmiljökrav som ställs inom pedagogisk verksamhet.

att lärare som undervisar hörselskadade elever ska ha hörselpedagogisk kunskap.

att hörselskadade elever ska ha tillgång till de hörhjälpmedel de behöver för att kunna höra såväl klasskamrater som lärare.

att alla hörselskadade barn och ungdomar ska få tillgång till teckenspråk inom ramen för förskolans och skolans verksamhet.

4. Arbetsliv

Fungerande arbetsmiljö, möjligheter till tidig rehabilitering samt olika typer av stöd i arbetslivet är avgörande för att hörselskadade ska ha samma möjligheter att försörja sig och göra karriär i arbetslivet som alla andra. Ändå är det ofta mycket krångligt att få tillgång till resurser som kan förbättra hörselskadades arbetssituation.

Det är också viktigt att hörselfrågor är en självklar del av det generella, strukturerade arbetsmiljöarbetet. På så sätt minskas risken för ohälsa, samtidigt som hörselskadade får möjlighet att utvecklas, trivas och prestera fullt ut i arbetslivet.

HRF anser...

att hörselskadades behov ska uppmärksammas i arbetsmiljöarbetet. Det ska finnas tydliga krav på kontroll och åtgärder vad gäller ljudmiljö, hörbarhet och förebyggande rehabilitering för hörselskadade.

att ljudmiljön i arbetslivet ska vara god. Särskilt höga ljudmiljökrav ska ställas när det gäller arbetsmiljöer där det utförs kommunikations- och koncentrationskrävande arbetsuppgifter.

att samhället ska tillhandahålla och finansiera arbetshjälpmedel och tolk i arbetslivet samt under utbildning/fortbildning. Det ska vara enkelt att få tillgång till dessa resurser. Det ska också finnas tydlig, lätt åtkomlig information om var och hur den enskilde kan få tillgång till sådana resurser.

att hörselskadade ska erbjudas det stöd de behöver för att komma in och vara kvar på arbetsmarknaden.

att det ska genomföras regelbundna hörselkontroller bland samtliga anställda på alla arbetsplatser så att det blir möjligt att tidigt upptäcka och åtgärda eventuella problem.

5. Vård, omsorg och trygghet

Alla behöver vi någon gång i livet vård och omsorg av olika slag. Att ha hälsoproblem är svårt för alla människor, men vårdtagare med hörselnedsättning kan hamna i en särskilt utsatt situation, på grund av kommunikationsproblem.

Inom all vård och omsorg måste det därför finnas personal som har kunskaper om hörselskador och hörselskadades behov, och kan ge ett bra bemötande. Det är också viktigt att hörselskadade får den hörselservice de behöver i hemmet och en trygg kommunikationssituation även på äldre dagar.

HRF anser...

att personal inom all vård- och omsorgsverksamhet ska ha grundläggande kunskap om hörselskadades behov, för att kunna ge ett bra bemötande. Inom vård och omsorg ska det också finnas personal som kan hjälpa till med enklare skötsel av hörapparater samt ge hörselskadade och anhöriga information om vart de kan vända sig för att få hörselvård och annat stöd.

att verksamhetsansvariga och personal inom äldreomsorg samt annan vård och omsorg för hörselskadade barn och vuxna ska ha grundläggande utbildning om hörselskador, hörbarhet, hörselvård och annat stöd för hörselskadade.

att det i varje kommun ska finnas utbildad hörselservicepersonal som kan ge stöd till hörselskadade i hemmet.

att det ska finnas en sammanhängande vårdkedja för hörselskadade, med väl utvecklat samarbete mellan olika vårdgivare och andra aktörer.

att alla lokaler för vård och omsorg ska vara tillgängliga för hörselskadade.

6. Konsumentinflytande

Full delaktighet för hörselskadade innebär bland annat att vi ska kunna ta del av tjänster och produkter på våra villkor. Det generella utbudet behöver därför vara anpassat så att det även fungerar för hörselskadade.

I dag kan hörseltekniska lösningar i allt större omfattning integreras i till exempel allmän hemelektronik och telefoni. Det finns också en ökande marknad med tjänster och produkter riktade till oss hörselskadade.

För att kunna påverka utvecklingen behöver hörselskadade utöva sitt konsumentinflytande, både enskilt och som grupp.

HRF anser...

att hörselskadade ska vara en medveten och röststark konsumentgrupp.

att hörselskadade ska uppmärksammas och respekteras som en självklar och angelägen konsumentgrupp.

att hörselskadades behov ska beaktas vid alla typer av produktutveckling.

att tjänster och produkter riktade till hörselskadade ska utvärderas och kvalitetssäkras.

7. Forskning och utveckling

Forskning och utveckling är en viktig del av arbetet med att bygga ett samhälle för alla, där hörselskadade kan vara jämlika och fullt delaktiga. Forskning och utveckling ger ny kunskap och nya möjligheter som banar väg för högre livskvalitet och bättre livsvillkor för alla grupper av hörselskadade.

HRFs uppgift är inte att påverka själva forskningen, men väl att initiera forskning, påverka forskningens inriktning samt att skapa förutsättningar för forskning och utveckling som gagnar hörselskadade.

HRF anser...

att hörsselforskning i bred bemärkelse – med medicinsk, teknisk, beteendevetenskaplig eller annan inriktning – ska ha en framskjuten plats inom svensk forskning.

att audiologi ska vara ett eget ämnesområde på universitetsnivå samt att det ska bedrivas klinisk forskning inom audiologi vid universitets-sjukhus.

att resultat av forskning och utveckling som är till gagn för hörselskadade ska tillvaratas och spridas så att det kommer till praktisk tillämpning.

att det ska skapas goda förutsättningar för tvärvetenskaplig forskning med inriktning på hörsel.

att det ska göras kontinuerliga kvalitetsuppföljningar av hörapparater, hjälpmedel och andra habiliterande och rehabiliterande insatser.

8. Internationell utveckling

I stora delar av världen lever hörselskadade under svåra förhållanden, utan vare sig hörselvård, tillgänglig skola och utbildning, eller möjlighet att vara delaktiga i det offentliga samtalet. Genom vårt internationella engagemang kan HRF vara en stark kraft i samarbetet för att värna hörselskadades mänskliga rättigheter, och bidra till en utveckling som leder till jämlikhet och delaktighet för hörselskadade runt om i världen.

HRF anser...

att hörselskadade ska ha en stark röst i världen.

att skola/utbildning, arbets- och kulturliv, radio- och tv med mera i Europa ska vara tillgängligt för hörselskadade.

att det ska finnas hörselskadeorganisationer i hela världen som kan se till att hörselskadade får en fungerande livssituation.